

U. Anttila ym.: Ehdotukset laeiksi toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain 13 §:n ja työturvalisuuksilain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että sellaisissa ravintoloissa ja kahviloissa, joissa on tilaa yli neljällekymmenelle asiakkaalle, tulisi olla vähintään kolmannes asiakaspaikoista varattu ei-tupakoitseville asiakkaille. Lakiteknisesti asia voidaan toteuttaa siten, että toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain 13 §:n 1 momenttiin lisätään uusi kohta, jossa tupakointi kielletään edellä mainitusti. Lakialoitteen tullessa hyväksytyksi olisi tarpeen muuttaa majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annettua asetusta (502/69) siten, että siihen sisältyisi viittaus edellä mainittuun lakiin (myöh. tupakkalaki). Samalla ko. asetuksessa voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä siitä,

kuinka ilmanvaihto tulisi tapahtua siinä osassa ravitsemisliikettä, jossa tupakoinnista vapaat asiakaspaikat ovat.

Lisäksi aloitteessa ehdotetaan työturvallisuuslain 9 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että siinä nimenomaisesti mainittaisiin altistuminen tupakansavulle yhtenä työntekijän terveydelle haitallisena tekijänä, jolta työnantajan on suojeltava työntekijää. Työsuojeluhallitus on kierto-kirjeessään 2/88 kehottanut työsuojelutarkastajia kiinnittämään tupakansavuun huomiota juurri nyt mainitussa mielessä. Selvyden vuoksi tulisi tästä mielestämme olla nimenomainen maininta itse laissa.

PERUSTELUT

Esitettyjen lainmuutosten tarkoituksena on taata tupakoimattomille ihmisille oikeus välttyä ns. passiivisen tupakoinnin vaaroilta. Passiivisella tupakoinnilla tarkoitetaan tilanteita, joissa yksilö itse tupakoimatta ollessaan joutuu hengittämään tupakansavua. Useissa tutkimuksissa on todettu, että passiivinen tupakointi on terveydelle erittäin haitallista. Allergisille ihmisille oleskelu tupakansavussa saattaa olla jopa tuskallista.

Tupakansavu on myös työviihtyvyyttä vähentävä tekijä, millä on vaikutusta työturvallisuuteen. Tupakansavu saattaa aiheuttaa tupakoimattomalle ihon tai silmien ärtymystä ja väsymystä.

Tupakoinnista aiheutuvat terveyshaitat ovat laajasti tunnettuja. Tupakointi lisää vaaraa sairastua syöpätauteihin sekä sydän- ja verenkiertoelimistön sairauksiin, ja se on vaaraksi tupakoitsijan perimälle. Suomessa tupakoinnin on arvioitu aiheuttavan noin 4 000 ennen aikaista kuolemaa vuosittain. Tupakointia pidetään

merkittävimpana yksittäisenä tekijänä ennen aikaisen kuolleisuuden aiheuttajana teollisuusmaissa.

Ihminen joutuu passiivisen tupakoinnin kohteeksi erityisesti työpaikalla ja kotona sekä ravintoloissa. Tupakoitsijan ympäristöönsä tupruttava savu koostuu tupakan sivusavusta ja tupakoitsijan sisäänsä vetämästä pääsavusta. Tupakan sivusavu muodostuu sinä aikana, kun tupakoitsija ei ime savuketta vaan se palaa ja hehkuu itsestään. Sivusavu on kemiallisesti erilaista ja vaarallisempaa kuin pääsavu.

On todettu, että useimmiten yli puolet savukkeista palaa sivusavuksi. Tupakoitsija vetää yhden savukkeen pääsavua keuhkoihinsa lyhyemmän ajan, kuin sivusavua leviää ympäristöön. Sivusavussa on 3,5 kertaa enemmän tervaa, 6,6 kertaa enemmän nikotiinia ja 6,8 kertaa enemmän hääkää kuin tupakoitsijan sisäänsä vetämässä pääsavussa.

Perimän kannalta tupakansavuinen huoneil-

ma on noin kymmenen kertaa haitallisempaa kuin ilma vilkasliikenteisellä kadulla Helsingissä ja useita kymmeniä kertoja haitallisempaa kuin maaseutuilma Suomessa. On arvioitu, että ainakin 700 000 työssäkäyvää ihmistä kärsii passiivisesta tupakoinnista Suomessa. Lääkintöhallituksen tekemän tutkimuksen mukaan yleisissä työtiloissa työskentelevistä miehistä

52 % ja naisista 68 % kokee altistumisen tupakansavulle jotenkin häiritseväksi ja yli 90 % kannattaa työpaikkatupakoinnin rajoittamista. Lisäksi ”pakkotupakoimaan” joutuvat useat ihmiset, jotka ruokailevat tai seurustelevat ravintoloissa.

Tässä lakialoitteessa pyritään siihen, että ihmiset, jotka eivät halua altistua tupakansavulle työympäristössään tai ravintoloissa, saisivat kattavan lainsuojan heidän terveyttään uhkaavaa tupakansavua vastaan. Aloitteen muutosehdotukset koskisivat sekä tupakkalakia että työsuojelulakia.

Työpaikoilla tässä ehdotettua lain muutosta voitaisiin parhaiten noudattaa varaamalla tupa-

koitsijoille oma tila, jolloin ei-tupakoivat välttyisivät tupakansavulta niin työ- kuin taukotioloissakin. Huomattakoon, että yksittäisten työpaikkojen tupakansavuun liittyvät työsuojeluratkaisut tehtäisiin tarvittaessa ”räätälintyönä” kuten muutkin tyosuoluratkaisut.

Lakialoitteessa ehdotetaan myös, että vähintään kolmanneksen asiakaspaikoista niissä ravintoloissa, joissa on yli neljäkymmentä asiakaspaikkaa, tulee olla varattu tupakoimattomia ruokailijoita varten. Kaikkia lakialoitteessa ehdotettuja ”tupakoinnista vapaita” paikkoja varten tulee järjestää asianmukainen ilmanvaihto.

Molempien esityksien toteuttamisella voidaan vähentää passiivista tupakointia ja edistää tupakoimattomien ihmisten oikeuksia välttyä siltä. Erityisen tärkeää esitysten toteuttaminen on hengitysteiden allergioista kärsiville ihmisille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 13 päivänä elokuuta 1976 annetun lain (963/76) 13 §:n 1 momenttiin uusi näin kuuluva 4 kohta:

13 §

Tupakointi on kielletty:

4) vähintään kolmanneksessa asiakaspaikoista sellaisissa ravitsemisliikkeissä, joissa on yli neljäkymmentä asiakaspaikkaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki**työturvallisuuslain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1958 annetun työturvallisuuslain (299/58) 9 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (27/87), näin kuuluvaksi:

9 §

Työnantajan on tarkoin otettava huomioon kaikki, mikä työn laatuun, työolosuhteisiin, työntekijän ikään, sukupuoleen, ammattitaitoon ja hänen muihin edellytyksiinsä katsoen kohtuudella on tarpeellista työntekijän suojelemiseksi joutumasta työssä alttiiksi tapaturmille tai saa-

masta työn johdosta haittaa terveydelleen. Altistumista tupakansavulle pidetään lain tarkoittamana haittana terveydelle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1991

Ulla Anttila

Tuija Maaret Pykäläinen

Heidi Hautala

